

Institutt for akupunktur – en ung 30-åring

Da Norsk forening for klassisk akupunktur (NFKA) etablerte Norsk akupunkturskole (NA) i 1984 var målet at de en gang i fremtiden ville få høyskolestatus, og at akupunktører ville bli en del av det etablerte helsevesenet. Nå, 30 år etter, har de ikke bare fått høyskolestatus men akupunktur er også blitt et offentlig godkjent bachelorstudium ved Norges Helsehøyskole Campus Kristiania (NHCK). Hvordan det hele startet og hvilket arbeid som har ført akupunkturstudiet og akupunktører dit de er i dag er en viktig del av vår akupunkturhistorie her i Norge.

Det ligger mye hardt arbeid bak driften og utviklingen av skolen, og en god porsjon innsatsvilje fra alle involverte. Pionerene som startet det hele, og senere andre lærerkrefter, har vært trofaste og dedikerte i rollene sine. De har jobbet iherdig for å opprettholde og bevare den høye faglige kunnskapen og kompetansen i undervisningen på skolen, slik at alle de som har fullført utdanningen skal kunne være det sikre valget for pasienter som ønsker akupunkturbehandling. Det er mange som fortjener både heder og ære for dette arbeidet – de har vært og er fortsatt viktige bidragsytere i det arbeidet som har ført skolen og akupunktører dit de er i dag.

Undertegnede har gjort et dypdykk i arkiver og snakket med noen av nøkkelpersonene innenfor skoledriften. Historiene til 30-åringen NA, som i dag har navnet Institutt for akupunktur, NHCK, er mange. De viktigste hendelsene og høydepunktene trekkes frem her.

Det må nevnes at pionerene bak driften og utviklingen av Nordisk akupunkturskole (NAS), James A. Nystedt og Bjørn Rismyhr m.fl. også har vært med på å sette sitt preg på utviklingen av faget og kompetansen til akupunktører i Norge. Siden det i år er tidligere NA som feirer sitt 30-års jubileum er det denne skolens historie som tas frem her.

Etablering av egen skole

NFKA ble stiftet i 1978 av de fem akupunktørene Georg Bentze, John Chr. Eger, Olaf Evjenth, Oddmund Andvig og Mari Valseth. Bentze hadde bakgrunn som lege og de fire andre som fysioterapeuter. Bentze og Valseth tok initiativet til å starte den første undervisningen i akupunktur i Norden, i 1973. Bentze hadde lært seg akupunktur i Østen – utenfor Kina, som på denne tiden var et lukket land for utlendinger. Undervisningen foregikk hos en svensk

osteopat i Gøteborg. Bentze hadde også tatt kontakt med Dick van Buren ved International College of Oriental Medicine (ICOM) i England og fått ham til å undervise. Hollenderen van Buren var en av de første som begynte med akupunktur i Vesten. Han var osteopat, naturlege og homeopat, og begynte sine akupunkturstudier i 1952. Han hadde også lært akupunktur i Østen, blant annet Taiwan, og grunnla ICOM i 1972 med filialer i England og Holland.

På grunn av økonomiske misligheter ble det til at studentene i Gøteborg fortsatte som en underavdeling av ICOM i Oslo året etter. Det var syv nordmenn som begynte dette studiet, tre leger og fire fysioterapeuter, men bare fysioterapeutene fullførte den 3-årige utdanningen. En av dem var John Chr. Eger, som også ble NFKAs leder fra 1981-1987. Etter disse tre årene reiste de til ICOM i England og fullførte sin utdanning der. Undervisningen var i hovedsak fem-element akupunktur og forsiktig nåleteknikk. Mye var basert på prøving og feiling, og ikke så rent lite mystikk.

Bentze og Valseth dro så i gang, sammen med ICOM, den første akupunkturutdanningen i Norge for helsepersonell i juni 1977. Her var det inkludert en «psykologi/personlighetstesting» av potensielle studenter for å være sikre på å få med de rette og motiverte studentene. De levde en omflakkende tilværelse i Oslo med forelesninger på ulike steder i byen.

Georg Bentze var lege og flyktning fra Ungarn. Han var NFKAs første leder, og ifølge de som kjente ham, en meget spesiell mann, en dyktig og kunnskapsrik terapeut, men også kontroversiell. Bentze døde brått i 1983. På denne tiden var han midt i undervisningen av sin andre gruppe norske akupunkturstudenter og skolen sto plutselig uten ledelse. Dette medførte at man på NFKAs generalforsamling året etter bestemte seg for å starte sin egen skole, samtidig

med at det dukket opp en del mer eller mindre seriøse kurstilbud i akupunktur. I mellomtiden tok Anette Koppang over undervisningen sammen med ICOM og fullførte kullet i 1985, ett år forsinket. Anette hadde fullført en tre-årig fulltids-utdanning i akupunktur ved ICOM i England, og etter henne fulgte Arne Kausland, Frida Møller, Kjersti Haagaas, Terje Alræk og Jørn Bjørnås, som også ble en del av skolens lærerstab etter hvert.

I forkant av dette hadde NFKA fått et tilskudd på 15 nye medlemmer – 14 leger og én psykolog. De hadde studert akupunktur ved Oslo School of Chinese Medicine (OSCM), ledet av Leif Ims. Skolen var tre-årig og uteksaminerte bare ett kull studenter. En av legene fra dette kullet var Bernt Rognlien. Bernts gründerånd, hans strategiske visjoner, evne til å ligge litt foran alle andre og også se konsekvensene av hva som vil komme i fremtiden, skulle vise seg å bli viktig for både foreningens og skolens utvikling de neste årene.

Bernt og Morten fikk ansvaret for å bygge opp skolen, og trekke inn det som måtte trenes av andre. Arne Kausland, Mette Krogh og Kjersti Haagaas ble med periodevis i oppstarten, og Giovanni Maciocia ble også en meget nyttig medspiller på det faglige plan. En viktig forutsetning for at Bernt og Morten påtok seg dette ansvaret var at NFKA-medlemmer skulle stå bak skolen. De skulle stille

redelser. Morten hadde som daglig leder én dag i uken på kontoret, men det ble i tillegg mange kveldsmøter med planlegging. Det var stadig administrative og organisatoriske møter for de som stod for ansvaret og driften av skolen, Anette, Frida, Bernt og Morten. Det ble møter med friske motsetninger og meningsutvekslinger på både det faglige og personlige plan for denne "firerbanden", som de etter hvert ble kalt.

Den britiske «firerbanden» Giovanni Maciocia, Peter Deadman, Julian Scott og Vivienne Brown, som også har akupunkturutdanningen sin fra ICOM, hadde sagt seg villige til å bistå med mye av plenumsundervisningen, i tillegg til to norske plenumsundervisere; Oscar Heyerdahl og Terje Alræk. Til gruppeundervisningen fikk de hjelp av Kjersti Haagaas, Mette Krogh og Richard Struksnæs.

Forbindelsen med den britiske «firerbanden» ble etablert av Mette og Morten, som etter studieslutt ved ICOM hadde behov for å lære mer. De fikk satt opp weekendkurs med «firerbanden», som hadde vært i Kina og bl.a lært om differensiering i forhold til zang fu, syndromer og 8 prinsipper. De hadde også lært en mer offensiv nåleteknikk. Dette ble starten på et langt samarbeid og de har vært faste forelesere for skolen gjennom mange år. Nå var faktisk den eneste skolen de inngikk en fast undervisningsavtale med, noe som er ganske spesielt for slike

Foto: Thomas Ekström

Institutt for akupunktur, Norges Helsehøyskole Campus Kristiania, holder til sentralt i Oslo.

opp som lærere og praksisveiledere for skolens studenter, og de skulle ikke undervise ved andre skoler. Dette mener de var en riktig avgjørelse som ble tatt den gangen og at situasjonen sannsynligvis hadde vært en annen i dag om ikke dette hadde blitt gjort.

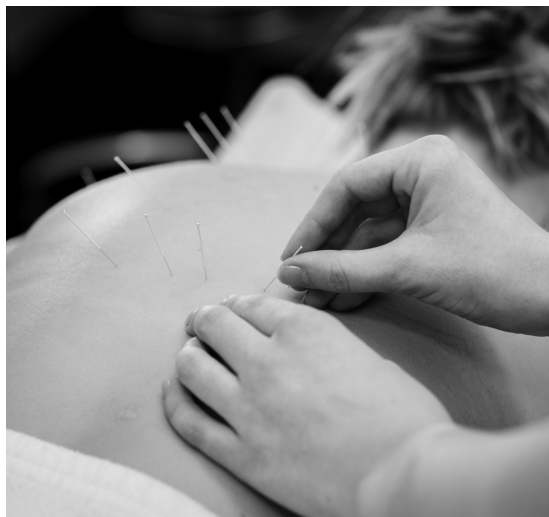
De store rammene for skolen lå klare høsten 1984 med omfattende hjelp fra Frida og Anette. Og så var det å invitere til introduksjonsseminar og opptak av NAS første kull med undervisningsstart på Håndverkeren i Oslo, januar 1985.

Skolen hadde kontorlokaler i Oscarsgate, og sekretær Mette Valdem satt mesteparten av tiden alene og jobbet intenst med telefoner, kopiering og undervisningsforbe-

anerkjente kapasiteter innen tradisjonell kinesisk medisin (TKM). Brown og Scott underviste i mange år før de trakk seg tilbake, Maciocia flyttet til USA for fire-fem år siden og avsluttet derfor også undervisningen av naturlige årsaker. Peter Deadman holder fortsatt koken og er i dag fremdeles tilknyttet høyskolen som fast foreleser.

Samarbeid med Nanjing

I 1987 fikk skolen besøk av den første gruppen med kinesiske leger fra Nanjing; dr.Qiao, dr.Shi og dr.Zhou, med direktør Li Ji Ren i spissen. Skolen hadde etablert kontakt med Nanjing University of TCM via den britiske «firerbanden», som flere ganger hadde vært i Kina. Skolen fikk

Akupunkturbehandling på studentklinikken.

laget et grunnutkast til en intensjonsavtale som Morten og Bernt underskrev i Nanjing sommeren 1988, da de for første gang reiste til Kina med et studentkull. Intensjonen var å få til et fast opplegg med å sende studenter på klinisk studieopphold til Nanjing samt å få leger/professorer til å forelese ved NA i Oslo. Dette ble starten på et nært og fruktbart forhold mellom Nanjing University of TCM og skolen i Oslo.

Samarbeidet over tid har resultert i at Institutt for akupunktur, NHCK, i dag har en utvekslingsavtale med Nanjing University of TCM. De siste to årene har de kinesiske myndighetene tildelt utdanningsstipend til norske studenter for å ta mastergrad i Nanjing. I 2012 fikk to studenter stipend og i 2013 var de fire. Stipendet dekker skolepenger, reise, opphold og litt lommepenger.

Bedre struktur og organisering

Skolen var i stadig utvikling. Fra starten av hadde de undervisning for ett kull av gangen, men da kull 3 startet i januar 1990 hadde de utvidet og underviste nå to kull samtidig.

Skolen hadde fokus på å utvikle og forbedre studieprogrammet og lærerkompetansen. Gode og konstruktive tilbakemeldinger fra studentene ble også viktig for skolens utvikling. Studentene fikk tidlig inn en representant i skolestyret og senere i Høyskolerådet da det ble opprettet. I dag er de representert i Studentutvalget og høyskolestyret, i tillegg til verv i flere ulike utvalg.

Det ble etter hvert også bedre struktur, organisering og en bedre klargjøring av ansvarsfordeling på skolen. Høsten 1990 gikk Morten ut i permisjon som daglig leder og Anette Koppang overtok de to neste årene. Samtidig etablerte skole og forening seg i nye lokaler i Munchsgate. Else Lindén Dahle ble ansatt som administrasjonssekretær og det begynte å bli sving over sakene. Else hadde struktur og kontroll på stort sett alt og alle. Hun holdt i trådene og spilte en viktig rolle for studentene så vel som lærerne.

I 1991 ble skolens første egenproduserte lærebok på norsk tilgjengelig for studentene ved skolen, *Akupunkturpunkter*, utarbeidet av Fride Møller. Den har gjennom årene blitt utvidet og forbedret og i 2011 kom 5. utgave av boka, *Akupunkturpunkter i Tradisjonell Kinesisk Medisin* og er en del av pensumlitteraturen, noe som også gjelder

boka *Meridianforløpene i Tradisjonell Kinesisk Medisin* (1. oppl. 2006, 2. oppl. 2011), også utarbeidet av Fride.

Pr 1993 hadde skolen 21 lærere engasjert ved skolen, 12 gruppelærere og 11 plenumsførere som nå hadde fire kull å forholde seg til. Det hadde blitt store endringer i gruppe- og klinisk undervisning. Den kliniske undervisningen ble utvidet med forelesninger i muskel/skjelettlidelser både i plenum og klinisk praksis. Fride hadde gjort et stort arbeid med fornyelse av gruppeundervisningen, mens Bernt og Gaute Mehl grundig bygget opp den nye kliniske undervisningen.

Skolen hadde nå også lagt opp til et nytt evalueringssystem både for å kunne følge opp studentenes innsats og utvikling, men også ved den tilbakemeldingen studentene ga på undervisningen og lærernes prestasjoner, og derav utvikle skolens faglige nivå.

10-års jubileum

Da 10-års jubileet til skolen ble feiret i 1994 var det som seg hør og bør taler og hilsninger, ros og vennskapelig «mobbing» av det jubilerende lærerkollegiet, i tillegg til mer alvorlige refleksjoner over det å være akupunktør. Den norske «firerbanden» som hadde stått last og brast sammen i 10 år og klart å holde en skole i gang med godt renommé, fikk overrakt utmerkelsen *den gylne nål*.

Samme året overtok Morten igjen som daglig leder, og det ble i de neste årene utarbeidet en studieplan av Arne Kausland og Fride Møller for en fremtidig heltidsutdanning i akupunktur på høyskolenivå. Et godt grunnarbeid ble fullført av Toril Olden, som med sin mangeårige erfaring fra HiST og NFKA, ble hyret inn som prosjektleder for å sammenfatte og gi det hele en form som harmonerte med de formelle krav som det offentlige stilte.

Jordmorutdanning

I 1995 tok Sentralsykehuset i Buskerud kontakt med NFKA med forespørsel om organisering av akupunkturkurs for jordmødre. Det ble nedsatt et utvalg som utarbeidet forslag til fagplan. Både Den Norske Jordmorforening og Jordmorforbundet i Norsk Sykepleierforbund var interesserte i opplegget og gikk gode for kurset. Siden 1996 har Anette Koppang ved skolen, tilrettelagt og gjennomførte kursene. Målsettingen med kurset er at

jordmødre skal kunne gi sikker akupunktur til fødende. Kurset bygger på en forståelse for hvordan TKM ser på svangerskap, fødsel, etterbyrd, komplikasjoner og amming. Kurset gir ikke kompetanse til å behandle sykdommer. NHCK har i år fått godkjent kurset som nå gir jordmødrene 15 studiepoeng.

5-årig akupunkturstudie

Grunnleggerne av NA hadde som visjon at studiet i akupunktur skulle opp på et høyt faglig nivå, på linje med annen helsefaglig utdanning. Frida og Anette jobbet iherdig for å få til et studium som gjorde at de oppnådde dette målet. Dette var en viktig årsak til at skolen startet en 5-årig deltidsutdanningen høsten 1999. Toril Olden la også ned et betydelig arbeid i å utvikle dette studieprogrammet som var et tilbud for de som ville bli akupunktører, men som ikke hadde annen helsefaglig bakgrunn. 90 studiepoeng i medisinske fag skulle tas parallelt med akupunkturfagene. Det var Encefalon, høyskole i grunnmedisin, som stod for denne undervisningen.

Eli R. Bjørneby ble linjeleder for den 5-årige utdanningen og det første kullet som ble tatt opp het TKM 1. Siden disse TKM-kullene var relativt små fant skolen ut at det var best å samordne dem med det 3,5 årige tilbudet skolen allerede hadde for helsefagpersonell. Disse to kullene ble slått sammen til ett kull etter at TKM-kullet hadde gjennomført to års undervisning, og 3,5 års kullet hadde gjennomført den samme undervisningen i komprimert form. Både Eli og Frida, som var linjeledere, gjorde en betydelig innsats for at dette skulle fungere for studentene på best mulig måte.

Ny rektor

Etter en lang prosess med å få inn en profesjonell rektor til skolen ble Hanne Terland ansatt sommeren 2001. Hun hadde pedagogisk og administrativ bakgrunn. Skolen hadde vært drevet under små forhold og av idealister, det var mye hun måtte systematisere. Problembasert læring stod også på agendaen. Studentene skulle nå føres mer aktivt inn i det stoffet de lærte teoretisk og bearbeide det kritisk. Et annet område hun også hadde på agendaen var å arbeide med innholdet i studiet i forhold til andre høyskoler – målet var å få rett til lån i Lånekassen og føre frem til autorisasjon for akupunktører.

Studentklinikken

I 1999 hadde skolen flyttet inn i nye, større lokaler i St. Olavsgate, og da 4.etg i bygget ble ledige noen år senere fikk skolen nå mulighet til å åpne sin første studentklinik. Studentklinikken ble etablert høsten 2002 med Morten Sørli som klinikkansvarlig.

Morten, Minh Khai Mai-Thi og Anette Sørensen har alle i tur og orden vært klinikkansvarlige og hatt et delt veiledningsansvar opp gjennom årene. Anette er i dag høyskolelektor og faglig studieleder ved NHCK, og er også ansvarlig for studentklinikken. Pasientene blir her møtt av et team bestående av én veileder, to behandlere og to assistenter.

Studentklinikken ga helt klart skolen et løft i 2002 – fra å være en liten klinikk med to behandlingsrom har skolen i dag fire rom tilgjengelig for pasienter og studenter, inkludert et resepsjonsområde.

Skole og forening skiller lag

Det ble etter hvert et alt for stort ansvar for foreningen å drive en så stor skole som den hadde utviklet seg til å bli. Det var flere grunner til at NFKA ønsket å avvikle skoledriften. De ønsket større selvstendighet slik at de aktivt kunne orientere seg mot nye medlemmer fra andre skoler, og økonomiske utfordringer i forhold til økte nødvendige investeringer i skolen. Foreningen mente at tiden også var moden for å samle de akupunktørene som hadde utdanning på et visst nivå – siden det dukket opp flere skoletilbud i akupunktur, med lavere nivå. Dersom foreningen skulle nå fram med sitt krav om autorisasjon og sitt mål om å høyne det akupunkturfaglige nivået, var det viktig å samle seg.

Etter en svært lang prosess kom alle parter til enighet og 1.januar 2003 sto skole og forening hver for seg etter nesten 20 år sammen. Skolen ble aksjeselskap og foreningen var trygg på at de nye aksjeeierne, som inkluderte flere av skolens lærere, ville fortsette som en like god, sannsynligvis bedre skole enn tidligere.

Akupunkturkurs for fysioterapeuter

Med bakgrunn i at fysioterapeuter m.fl bruker nåler i sin praksis ønsket skolen med hensyn til fagets renommé og pasientenes sikkerhet å demme opp for kortkursene. Planen var å heve standarden på fysioterapeuters bruk av nåler i sin praksis ved selv å arrangere kurs.

Saken engasjerte foreningsmedlemmene og det viste seg å være en større fagpolitisk sak enn man først antok. Mange mente at dette kurset ville uthule akupunkturfaget ved å ta ut en relativt stor del (muskel/skjelett) av TKM og derav fjerne seg fra hva TKM står for – at symptomer og tegn skal vurderes ut fra en helhetlig vurdering. Ved å kurse fysioterapeuter i et slikt kurs som nå var planlagt, mente mange at dette ville begrense pasientgrunnlaget for fullverdige akupunktører. Planleggingen av et muskel-skjelettstudie for fysioterapeuter ble derfor skrinlagt etter en ekstraordinær generalforsamling i 2004.

Muskel- og skjelettplager er en stor del av det en akupunktør behandler i sin klinikkhverdag, det er derfor viktig at man har god kompetanse på dette området. Institutt for akupunktur ved NHCK tilbyr nå videreutdanning innenfor dette området, som en påbygging til bachelorgraden eller tilsvarende innen akupunktur. Studiet gir utvidet kunnskap om forskning innen fagfeltet, inngående ferdigheter i triggerpunktbehandling og IMS, oppdatert kunnskap i treningslære, ernæring og kosttilskudd til pasienter med myofascielle smerter. Studiet er godkjent som påbygging til fullverdig medlemskap i Akupunkturforeningen og gir 15 studiepoeng.

Bachelorstudiet

Da Hanne Terland sluttet som rektor ble stillingen utlyst og inn kom Hilde Skjerve. Hilde var allerede godt kjent med skolens drift ettersom hun hadde vært ansatt som gruppelærer siden 2000, og hatt en prosjektstilling én dag i uken siden 2005. Hilde har selv drevet egen klinikk i 17 år, både som homeopat og akupunktør. Da hun ble ansatt som rektor ved skolen avviklet hun egen praksis og har siden dedikert seg fullt og helt for skolens drift og videre utvikling. Hun fikk også en viktig rolle i forbindelse med arbeidsprosessen som skulle føre til et

godkjent bachelorstudium. Hilde er høyskolelektor og instituttleder for akupunkturstudiet ved NHCK.

Den 15.mai 2008 fikk AKHS etter en lang arbeidsprosess endelig vedtak om akkreditering av bachelorstudium i akupunktur. Dette var en milepæl for akupunktoren i Norge og man hadde ventet lenge på at dette skulle skje. Bachelorgraden betyr at det blir lettere å velge en akademisk karriere for de akupunktørene som ønsker det. En offentlig godkjent utdanning betyr også uten tvil økt status, både for den enkelte og for akupunktører som gruppe. For de av Akupunkturforeningens medlemmer som ønsket å komplettere sin akupunkturutdanningen og få den godkjent som bachelor, utarbeidet skolen et innpassingsprogram som mange allerede har gjennomført.

Da AKHS skulle søke om akkreditering ønsket de opprinnelig å søke om en fireårig utdanning fordi tre år syntes noe knapt for å fylle kravene både skolen og foreningen mener bør kreves av en akupunktør. Tilbakemeldingen fra utdanningsmyndighetene var dessverre helt klare – kun en treårig utdanning var aktuell. Årsaken til dette er å finne i Bologna-prosessen, som innebærer at høyere utdanning enten skal bestå av tre år (bachelor) eller fem år (master). AKHS måtte derfor tilpasse sin søknad og sine studier etter det internasjonale gradssystemet – og måtte derfor også velge noe av undervisningen bort. De valgte bl.a å kutte ned på undervisningen i vestlig medisinske fag, og utarbeidet, sammen med Encefalon, et oppgraderingsprogram som studentene kunne ta senere for å tilfredsstille kravene for medlemskap i Akupunkturforeningen.

I forbindelse med søknadsprosessen besluttet også daværende skolestyre seg for å flytte AKHS fra St.Olavsgate til nye lokaler på Ullevaal Stadion. Dette for å bedre studiesituasjonen for studentene, og skape et mer dynamisk og positivt studentmiljø.

Et annet krav som skolen måtte rette seg etter omfattet lærernes fagkompetanse. Oppgraderingen av lærerstaben startet i 2000. Da ble alle sendt på kurs i Høyskolepedagogikk ved Høyskolen i Oslo. Senere ble flere lærere ansatt i faste stillinger, i tillegg til personell med førsteamanuensis- og førstelektorkompetanse for å ivareta kravet om førstestillingskompetanse. Bl.a var ansettelsen av førsteamanuensis Stephen Birch og førsteamanuensis Terje Alræk, helt avgjørende i forhold til de kravene NOKUT setter for å kunne opprettholde en bachelorgrad. Kvalitetssikringssystemet ble også oppgradert og AKHS implementerte nå også en helt ny læringsplattform.

Etter at AKHS hadde fått etablert bachelorstudiet og tidligere NAS søkte høyskolestatus, ble de i 2009 enige om å slå seg sammen til én høyskole. Utviklingen innenfor utdanningssystemet gjorde det naturlig og nødvendig å vurdere lettere integrasjon.

Ved denne sammenslåingen ønsket de å øke studie-kvaliteten gjennom større faglig bredde og dybde, og samtidig skape et positivt og offensivt fellesskap.

AKHS skifter eiere

1.januar 2011 skiftet AKHS eiere og ble en del av stiftelsen Campus Kristiania og innlemmet i NHCK. Dette var også en omfattende prosess og for mange følelsesladet. For eiere, lærere og ansatte hadde AKHS vært «skolen deres» i mange år – de hadde lagt ned mye arbeid og kjente en sterk tilknytning til den. Men etter hvert gjensto det ingen

tvil om at en overtakelse ville være den mest fordelaktige, langsiktige løsningen både for studenter og ansatte. Dette ville også åpne for mange nye muligheter som hittil ikke hadde vært realiserbare for en frittstående privat høyskole som AKHS, uten statlige støtteordninger. NHCKs fasiliteter og læringsmiljø er topp moderne, bl.a gir høyskolens anatomiske læresenter med humane preparater akupunkturstudentene en unik anatomiopplæring.

En person som har betydd mye for skolens profesjonalisering er Odd Rustad Nilssen. Han kom inn som styreleder for AKHS, var med når skole og forening skilte lag, da skolen fikk godkjent bachelorgrad og ved salget til NHCK. I dag er Rustad Nilssen nestleder for rådsfor-samlingen ved høyskolen Campus Kristiania.

Ønsket oppfylt

Pionerene som startet skolen i 1984 fikk ønsket sitt oppfylt – de fikk akupunkturstudiet løftet inn på høyskolenivå. Det har uten tvil vært krevende år for alle involverte, men når resultatet har blitt et offentlig godkjent bachelorstudium er det nok verdt det.

Det er som nevnt en hel del personer som har vært med på å utvikle og gjøre skolen til det den er i dag. Det er naturlig å trekke frem de fire ildsjelene som dro det hele i gang, Bernt, Morten, Anette og Fride. Uten deres glødende engasjement og ambisjoner hadde vi kanskje hatt et helt annet scenario i dag. Og selvsagt de som driver skolen videre i dag; høyskolelektor og instituttleder Hilde Skjerve, førsteamanuensis Terje Alræk, og høyskolelektorene Anette Sørensen og Fride Møller, i tillegg til gruppe- og plenums-lærere.

Skolens administrasjonssekretærer Astrid Klock og Benthe Gjerpen må også nevnes. Da Astrid kom inn fikk skolen ennå en unik person i staben. Astrid husket navnene på alle studentene, hvor de kom fra og hvilket kull de tilhørte. Ved alle evalueringer fra studentene som inneholdt klager til skolen, stod det alltid: NB! Gjelder ikke Astrid! Hun var uvurderlig. Da Else gikk av med pensjon kom Benthe inn og videreførte arbeidet i samme ånd. Både Astrid og Benthe ble med over til NHCK og ifølge Fride så skolestyret dette som en viktig del av avtalen da NHCK overtok AKHS. Mange arbeidsplasser var skapt opp gjennom årene, og de skulle også bevares.

Det er så mange som burde vært nevnt men listen blir for lang å ramse opp. Så da er det vel bare en ting som gjenstår å si; Gratulerer med 30-års jubileet! □

Kilder:

Diverse artikler i tidligere utgaver av deQI.
For de som ønsker mer informasjon om hvilke disse er kan ta kontakt med artikkelforfatter.